

HR 25 juni 1996, NJ 1996, 714 (Zeeuwse Motorrijder)

HOGE RAAD (Strafkamer)

25 juni 1996, nr. 103681

(Mrs. Hermans, Davids, Keijzer, Bleichrodt, Koster; P-G Ten Kate)

Arrest op het beroep in cassatie "in het belang der wet" van de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden tegen een beschikking van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 16 februari 1995, gegeven op een beklag als bedoeld in art. 12 Sv van A.J.A.B. Oomens en P.A.M. Oomens-Pals, te Vlissingen.

Schriftelijk beklag ex art. 12 Sv

Ter zake van het feit dat het openbaar ministerie te Middelburg Marti Peter D., verder te noemen: beklaagde (die op 30 april 1994 met een door hem bestuurde motorfiets een ernstig verkeersongeval heeft veroorzaakt als gevolg waarvan het dochtertje van klagers is overleden) niet heeft willen dagvaarden ter zake van het misdrijf van artikel 287 van het Wetboek van Strafrecht (doodslag) doch wel ter zake van het (lichtere) misdrijf van artikel 36 van de Wegenverkeerswet, subsidiair verkeersovertradingen.

Hof:

5. Het hof wil niet nalaten in de eerste plaats nogmaals blijk te geven van zijn oprechte deelneming met het onuitsprekelijke leed dat de klagers, de heer en mevrouw Oomens, heeft getroffen door het verlies van hun dochtertje Laura.

6. Het vorenstaande neemt niet weg dat het hof de taak heeft het beklag te beoordelen naar de juridische maatstaven aangelegd door de artikelen 12 en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

7. In dat kader ziet het hof zich primair geplaatst voor de vraag of klagers in hun beklag kunnen worden ontvangen.

8. Hoewel blijkens mededeling van de procureur-generaal in raadkamer de officier van justitie de oorspronkelijk aan de beklaagde uitgereikte dagvaarding heeft ingetrokken (overigens onder mededeling aan betrokkene dat zulks geen einde van de strafvervolgning impliceerde) kan als vaststaande worden aangenomen dat het openbaar ministerie nog steeds voornemens is het door de beklaagde begane feit te vervolgen, en wel primair als misdrijf, te weten handelen in strijd met artikel 36 van de Wegenverkeerswet.

9. Onder die omstandigheden kan naar het oordeel van het hof niet worden gezegd dat zich de situatie voordoet, als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, te weten dat een strafbaar feit niet wordt vervolgd of de vervolging niet wordt voortgezet.

10. Het vorenstaande leidt tot de conclusie dat het beklag niet-ontvankelijk moet worden verklaard, nu ook de overige bepalingen van de vierde afdeling van Boek I, titel I van het Wetboek van Strafvordering geen aanknopingspunt bieden om het onderhavige beklag ontvankelijk te verklaren.

11. Aan een inhoudelijke beoordeling van de vraag of een vervolging ter zake van doodslag in casu al dan niet kansen van slagen heeft komt het hof derhalve niet toe.

12. Het hof merkt echter wel op dat het vorenstaande er niet aan in de weg staat dat klagers zich alsnog wenden tot de procureur-generaal bij dit hof, die - anders dan het hof zelve - als hiërarchie meerdere in casu in beginsel de bevoegdheid heeft concrete aanwijzingen te geven aan het openbaar ministerie te Middelburg met betrekking tot de vraag welke strafbare feiten in de telastelegging dienen te worden opgenomen.

Voordracht en vordering tot cassatie in het belang der wet (P-G mr. Ten Kate):

1. In het belang der wet heb ik de eer mij in cassatie te voorzien tegen de beschikking van het Gerechtshof te 's-Gravenhage, nr. 94.057. K.12, van 16 februari 1995, gewezen op het schriftelijk beklag van A.J.A.B. Oomens en P.A.M. Oomens-Pals op grond van art. 12 Sv. ter zake van het feit dat de Officier van Justitie in het arrondissement Middelburg Marti Peter D. (die op 30 april 1994 met een door hem bestuurde motorfiets binnen de bebouwde kom van Middelburg ver over de 100 km per uur reed, uit de bocht is gevlogen en aldus een ernstig verkeersongeval heeft veroorzaakt als gevolg waarvan het dochtertje van klagers is overleden) niet heeft willen dagvaarden ter zake van het misdrijf van art. 287 Sr. (doodslag) doch wel ter zake van het (lichtere) misdrijf van art. 36 WWV subsidiair verkeersovertradingen.

2. Een gewaarmerkt afschrift van de beschikking leg ik hierbij over, alsmede het procesdossier.

3. Tegen de beschikking staat ingevolge art. 445 Sv. geen gewoon beroep in cassatie open. Cassatie in het belang der wet is wel mogelijk (artt. 95-98 RO; art. 456 Sv.). Vgl. Van Dorst, Vademecum Strafzaken, 51.2.8, p. 101; Knigge op de hieronder onder 12 aangehaalde plaats, artt. 12-13a, punt 8, p.

21, waarbij noot 3; Corstens op de hieronder onder 8 aangehaalde plaats, punt 6.5, p. 102; impliciet HR 28 februari 1984, NJ 1984, 490 (Th.W.v.V.); HR 18 maart 1975, NJ 1975, 247 (Th.W.v.V.); HR 15 januari 1952, NJ 1952, 346 (BVAR).

4. In voormelde beschikking verklaarde het Hof klagers niet-ontvankelijk in hun beklag op grond van de volgende motivering: (enz.; zie onder Hof; red.)

5. De Nationale ombudsman heeft bij brief van 6 december 1995, waarvan ik Uw Raad tezamen met de daarbij in bijlage gevoegde brief van de ombudsman aan klagers kopie overleg, mijn aandacht voor deze beschikking gevraagd, daar deze van belang is voor de afbakening van zijn bevoegdheden en omdat, gelet op de literatuur, deze beschikking hem daaromtrent onvoldoende zekerheid verschaft. Ik citeer hier de tweede alinea van zijn brief aan mij:

"De vraag naar het bereik van een art. 12 Sv.-procedure is onder meer van belang voor de bevoegdheid van de Nationale ombudsman ter zake van onderzoek naar aanleiding van klachten over vervolgingsbeslissingen. In dit verband verwijs ik naar art. 1a, lid 2 van de Wet Nationale ombudsman (Wet van 4 juni 1992, Stb. 422, Sch. en J. 178, 1982 tweede gecumuleerde aanv., p. 70; t.K.), waarin is bepaald dat deze wet niet van toepassing is op gedragingen van bestuursorganen waarop de rechterlijke macht toeziet. In de wetsgeschiedenis van de Wet Nationale ombudsman is de 12 Sv.-procedure genoemd als een duidelijk voorbeeld van dergelijk toezicht."

6. Ik mag wat dit laatste betreft, verwijzen naar: MvA, Zitting 1979-1980 - 14.178, stuk nr. 5, p. 27, zulks naar aanleiding van het oorspronkelijk ontworpen artikel 1 lid 4 onder g, dat met de Wetswijziging van 4 juni 1992 voormeld, tenslotte overgegaan is naar art. 1a lid 2 (MvT, Zitting Tweede Kamer 1990-1991 - 22.061, stuk nr. 3, p. 51).

7. Aangezien de rechtsvraag omtrent het bereik van art. 12 Sv. Uw Raad niet ter beantwoording kan bereiken via een gewoon cassatieberoep, stel ik deze via de onderhavige vordering bij Uw Raad aan de orde.

8. De in de bestreden beschikking neergelegde mening van het Hof vindt ondersteuning in het proefschrift van het huidige lid van Uw Raad, mr. Corstens, van 1974 over "Waarborgen rondom het vervolgingsbeleid", Universiteit van Amsterdam, p. 78, 79. Ik moge de desbetreffende alinea, waarin het probleem wordt besproken, citeren:

"In de tweede plaats kan het openbaar ministerie de vervolging tot de minder of minst ernstige strafrechtelijke vorm van de gedraging beperken. Zo kan het besluiten van een feitelijk gebeuren alleen die facetten te laste te leggen die in de termen van de deliktsomschrijving van een overtreding vallen, hoewel veroordeling ter zake van een misdrijf ook haalbaar lijkt. Het openbaar ministerie mag zijn ius puniendi geldend maken zoals het hem het meest juist voorkomt. Dat vloeit voort uit het opportunitiebeginsel (zie hoofdstuk 1, par. 4.3.2). Maar kan het hof nu, zo lang het openbaar ministerie nog geen dagvaarding heeft uitgebracht, vervolging ter zake van het misdrijf gelasten? Volgens artikel 12 Sv. kan het hof bij niet (verdere) vervolging van een strafbaar feit de (voortzetting van de) vervolging bevelen. Het is niet aannemelijk dat we het hier gebezigde begrip strafbaar feit zo beperkt moeten uitleggen dat het hof, als het openbaar ministerie ter zake van het lichtere en niet ter zake van het zwaardere feit wil vervolgen, "niet (verder) vervolgen" in de zin van 12 Sv. aanwezig mag achten. Het ligt, gezien de enkel controlerende taak van het hof en de ook overigens in het strafproces erkende bevoegdheid van het openbaar ministerie tot zelfstandige conceptie van de telastelegging (behoudens de uitzondering van 250 lid 6 iuncto 258 lid 2 Sv.), voor de hand om aan "strafbaar feit" in 12 Sv. dezelfde betekenis toe te kennen als aan "feit" in 68 Sr. wordt toegekend. Artikel 12 Sv. zegt ook niet ter zake waarvan het hof vervolging mag gelasten, zodat het openbaar ministerie niet gehouden zal zijn, mocht het hof opdragen de telastelegging op een bepaalde deliktsomschrijving toe te snijden, daaraan te voldoen."

9. Ik meen echter dat deze uitleg van art. 12 Sv., waarvan uit de wetsgeschiedenis niet blijkt, te weinig de bedoeling en de strekking van dit artikel verdisconteert, nl. dat het artikel, zoals Corstens ook zelf op p. 69 (zie ook p. 70/71) van zijn proefschrift schrijft, "is bedoeld als een korrektief tegen de nadelen die uit twee beginselen van onze strafrechtspleging kunnen voortvloeien: uit het opportunitiebeginsel en uit het beginsel dat de vervolging bij uitsluiting bij organen van de staat berust, het vervolgingsmonopolie". Men zie voorts hetgeen Corstens hierbij verder aantekent.

10. In het antwoord op bedenkingen uit de Tweede Kamer (omtrent het toen ontworpen art. 14, Bijl. Hand. II 1917/1918, 77 stuk 1, p. 44/45 in folio Stb. 1921, 14, waarheen Corstens bij voormeld citaat verwijst) werd het citaat als volgt uitgewerkt:

"Het eerste opent de mogelijkheid, dat strafbare feiten ten onrechte niet vervolgd worden, het tweede sluit particulieren, zelfs benadeelden en belanghebbenden, van rechtstreeksche deelneming aan de vervolging uit. Het monopolie der staatsvervolging maakt het toekennen aan het publiek van indirecten

invloed op het instellen en voortzetten der vervolging, van een recht tot beklag, noodzakelijk en ongetwijfeld hecht het publiek aan een beklag bij den rechter bijzondere waarde. In menig geval geeft de tusschenkomst des rechters in de practijk bevrediging. Daarbij komt, dat toch niet alleen het openbaar ministerie, doch tevens de rechter met de handhaving der strafwet is belast, in zoover de rechter bij de beslissing omtrent straf of maatregel zelfstandig heeft uit te maken, wat door het belang dier handhaving wordt vereischt. In het licht hiervan beschouwd, is de bemoeiing, den rechter bij deze afdeeling opgedragen, namelijk het geven van een bevel tot instelling of voortzetting van eene vervolging, aan zijne eigenlijke taak toch niet zoo vreemd, als de leden, die tegen deze afdeeling aanvankelijk principiele bezwaren gevoelen, schijnen te meenen."

11. Bij de beoordeling van het beklag gaat het Hof dan ook als het ware op de stoel van het OM zitten en beoordeelt daarbij ook "haalbaarheid" en "opportuniteit"; in beklagzaken is sprake van vol beroep en niet slechts van marginale toetsing. Zo schrijft Van Dorst, *Vademecum Strafzaken*, 51.2.7.e, p. 95 en p. 96. Men zie in deze zin de MvA bij de Wet van 8 november 1984, Stb. 1984, 551 (Zitting Tweede Kamer 1981-1982 - 15.831, stuk nr. 6, p. 13, voorlaatste alinea); Knigge op de onder 12 hieronder aangehaalde plaats, artt. 12-13a, laatste alinea onder 3, p. 9 en art. 12i onder 2, p. 2-4 en onder 4, p. 6-8; Corstens, "Het Nederlands Strafprocesrecht" (1995), p. 485 en in zijn proefschrift (8 hierboven) 4.3.1, p. 23 en 4.3.2, p. 24 e.v.

12. Ik kan mij tegen deze achtergrond dan ook geheel vinden in de mening van Knigge in Melai, *Gouda Quints losbladige Wetboek van Strafvordering*, die onder de artikelen 12-13a, punt 3, p. 5/6, naar voormelde wetsgeschiedenis verwijst en vervolgens onder artikel 12, punt 5, p. 10-12/13, aan Corstens tegenvoert (zie ook diens proefschrift, p. 25/26-28):

"Het (strafbare) feit wordt in die opvatting wèl vervolgd. Mijns inziens kan echter, gelet op het verschil in ratio tussen beide wetsbepalingen, het feitsbegrip van art. 68 Sr. voor art. 12 niet maatgevend zijn. De bevoegdheid van het OM om niet het misdrijf, maar slechts de overtreding te vervolgen vloeit voort uit het opportuniteitsbeginsel. Nu art. 12 de hantering van dat beginsel aan controle bedoelt te onderwerpen ligt het in de rede, dat het artikel ook op een "gedeeltelijk" sepot betrekking heeft. Of het beklag daarbij veel kans van slagen heeft is weer een andere zaak (zie aant. 8 op art. 12k)."

Zo ook Valkenburg in *Tekst en Commentaar Strafvordering*, aant. 4.a bij art. 12.

13. Met deze verwijzing zal bedoeld zijn art. 12i (vóór de wijziging bij Wet van 8 november 1993, Stb. 1993, 591 nog art. 12k), p. 18-20/21. Een vervolgingsbevel moet, indien de dagvaarding reeds is uitgereikt, wel vóór de aanvang van de terechtzitting worden gegeven, omdat de dagvaarding slechts tot dat ogenblik ingetrokken kan worden om vervolgens aangepast een nieuwe uit te brengen. Vgl. ook HR 15 februari 1979, NJ 1979, 292 (Th.W.v.V.); Corstens, "Het Nederlands Strafprocesrecht" (1995), p. 486 over "ad informandum" gevoegde zaken. Met het oog hierop heeft de Officier van Justitie - op de hoogte gesteld van het beklag - dan ook in casu juist gehandeld door de dagvaarding in afwachting van de uitslag daarvan in te trekken onder mededeling aan verdachte dat zulks geen einde van de strafvervolging impliceerde. Zie de onder 4 hierboven geciteerde overweging 8 van het Hof.

14. Aan het slot van het citaat, hierboven onder 8, wijst Corstens nog erop, dat het Hof de Officier van Justitie niet kan verplichten de telastelegging op een bepaalde delictsomschrijving toe te snijden (artt. 12, 12i Sv.). Onder 6.2.1., p. 92, 93, werkt hij dat nader uit. Zo ook in "Het Nederlands Strafprocesrecht" (1995), p. 487. Knigge heeft dit op de onder 12 hierboven aangehaalde plaats (artikel 12i, punt 11, p. 25/26-28) genuanceerd.

15. Ik ben geneigd hier Melai, "Het gezag van norm en feit in strafzaken", Prf. Leiden 1968, p. 75, 76, te volgen: "... dat ... het OM weliswaar gehouden zal zijn om de zaak aan te leggen bij de strafrechter, doch geen enkele wettelijke bepaling de oorspronkelijke bevoegdheid verkort van het OM tot de zelfstandige conceptie van de telastelegging, zij het dat - met het oog op de strekking van het hierbedoelde bevel - het OM moet worden geacht daarbij te handelen met inachtneming van de inzichten van het hof voor zover die uit het bevel blijken".

16. De vrijheid van het OM de telastelegging naar eigen inzicht in te richten wordt aldus verzoend met de omstandigheid dat het OM de uitspraken van de rechter loyaal dient uit te voeren.

17. Bij beklag van de aard als hier aan de orde kunnen klagers ook belang hebben. Het kan zijn dat civielrechtelijk voor klagers van belang is dat niet een verkeersovertreding maar een (verkeers)misdrijf wordt telastegelegd. In dit geval gaat het niet over zo'n belang. Ook het verschil tussen "opzet" (voorwaardelijk opzet) en "schuld" kan wellicht een rol spelen in dit verband. Het is evenwel de inzet "de vredemakende werking van het strafproces" (vgl. Corstens t.a.p. - 8 hierboven -, p. 79), gelet op de ernst van de inbreuk op de rechtsorde, zoals deze in de gebeurtenissen die het onderwerp waren van de beklagzaak, door klagers is ervaren en aan het Hof is uiteengezet.

18. Alles tezamen nemende, meen ik derhalve dat het Hof in zijn hierboven onder 1-4 bedoelde beschikking het recht heeft geschonden, met name het recht zoals dit is neergelegd in de artt. 12 en 12i Sv., althans de artt. 12-13a Sv.

19. In dit licht stel ik als middel van cassatie voor:

Schending dan wel verkeerde toepassing van het recht, in het bijzonder van de artikelen 12 en 12i van het Wetboek van Strafvordering althans van de artikelen 12-13a van dat Wetboek, doordat het Hof in zijn hierboven onder 1-4 bedoelde beschikking klagers in hun hierboven onder 1 weergegeven beklag niet-ontvankelijk heeft verklaard op de grond dat onder de in de beschikking aangenomen omstandigheden, hierboven onder 4 in rechtsoverweging 8 aangegeven, niet kan worden gezegd dat zich de situatie voordoet als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, te weten dat een strafbaar feit niet wordt vervolgd of de vervolging niet wordt voortgezet. De beklagregeling die in genoemde artikelen is neergelegd, brengt immers mee dat de hantering van het opportuniteitsbeginsel (en de beoordeling van de haalbaarheid) door het Openbaar Ministerie in volle omvang door het Hof wordt getoetst, daaronder begrepen op grond van welke strafrechtelijke kwalificatie de gepleegde feiten zullen worden vervolgd.

20. Op grond van het voorgaande moge ik vorderen dat de Hoge Raad de bestreden beschikking van het Gerechtshof te 's-Gravenhage in het belang der wet zal vernietigen, op de voet van art. 456 lid 3 Sv. het rechtspunt zal beslissen en zal verstaan - in de terminologie van art. 98 Wet RO - dat de door Uw Raad te geven beslissing geen nadeel zal toebrengen aan de rechten door betrokkenen verkregen.

Hoge Raad:

5. Beoordeling van het middel

5.1. Volgens art. 167 Sv is het aan het openbaar ministerie overgelaten om, indien het naar aanleiding van het ingestelde opsporingsonderzoek van oordeel is dat vervolging moet plaatsvinden, daartoe zo spoedig mogelijk over te gaan, behoudens het in het tweede lid bepaalde.

Hieruit volgt dat het tot de taak van het openbaar ministerie behoort om aan de hand van de resultaten van het opsporingsonderzoek te beoordelen of er voldoende grond bestaat om aan te nemen dat een persoon een strafbaar feit heeft gepleegd en of deze daarvoor vervolgd moet worden. Indien het openbaar ministerie tot het oordeel komt dat zulks het geval is, zal het - met het oog op een bepaalde wettelijke strafbaarstelling - de feiten en omstandigheden naar de in art. 261 Sv gestelde eisen in de telastelegging moeten omschrijven.

5.2. Uit een en ander vloeit het stelsel voort dat het vervolgingsbeleid bij uitsluiting is voorbehouden aan het openbaar ministerie, als hiërarchisch georganiseerd orgaan van de staat (het monopoliebeginsel) en dat het in beginsel aan het openbaar ministerie vrijstaat om al of niet tot vervolging over te gaan en om te bepalen welk strafbaar gesteld handelen te laste zal worden gelegd (het opportuniteitsbeginsel).

5.3. Dit stelsel heeft voor belanghebbenden bezwaren. Teneinde aan die bezwaren tegemoet te komen, kent art. 12 Sv aan rechtstreeks belanghebbenden de bevoegdheid toe om, indien een strafbaar feit niet wordt vervolgd of de vervolging niet wordt voortgezet, daarover beklag te doen bij het in dat artikel nader aangeduide gerechtshof. Art. 12 Sv strekt derhalve er toe om aan degene die in zijn belangen rechtstreeks is getroffen, de mogelijkheid te bieden om een bepaalde vervolgingsbeslissing van het openbaar ministerie aan rechterlijke controle te onderwerpen.

5.4. Aan deze strekking wordt onvoldoende recht gedaan indien het gerechtshof zich ertoe beperkt acht te onderzoeken of het openbaar ministerie voornemens is een vervolging in te stellen of te doen voortduren ter zake van de uit het opsporingsonderzoek (onderscheidenlijk, ingeval art. 242 Sv van toepassing is, uit het voorbereidend onderzoek) blijkende feiten, ongeacht ter zake van welke wettelijke strafbaarstelling dat het geval is. Veeleer moet worden aangenomen dat het mede tot de taak van het hof behoort, te beoordelen ter zake van welke wettelijke strafbaarstelling de vervolging had moeten worden ingesteld.

5.5. De parlementaire geschiedenis van het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Wet van 8 november 1984 tot herziening van de bepaling van het Wetboek van Strafvordering omtrent het beklag over het niet of niet verder vervolgen van strafbare feiten, Stb. 1984, 551, biedt daaraan steun.

De Memorie van Antwoord bij genoemde wet, Kamerstukken II, 1981/1982, 15 831, nr. 6, blz. 13-14, houdt onder meer het volgende in:

"In par. 4.2 van de memorie van toelichting heb ik, onder verwijzing naar het rapport van de commissie-Duk, uiteengezet wat de grondslag van het vervolgingsbevel van het hof behoort te zijn. De overwegingen van het hof, die kunnen leiden tot het gevraagde vervolgingsbevel, dienen dezelfde te zijn als die welke ten grondslag hadden moeten liggen aan de beslissing van het openbaar ministerie wanneer het die beslissing wèl had genomen. Dit betekent dat het hof niet slechts marginaal, maar in volle omvang de beslissing tot niet-vervolging kan toetsen. Deze ruime toetsingsbevoegdheid komt het

hof ook in de bestaande regeling toe. Ook nu is het hof bevoegd het verlangde bevel te weigeren om redenen aan het algemeen belang ontleend, op grond waarvan immers ook het openbaar ministerie van (verdere) vervolging kan afzien. Het hof dient derhalve, wanneer het vervolgingsbevel niet wordt geweigerd, zijn beschikking op dezelfde gronden te baseren als ware de beslissing tot vervolging door het openbaar ministerie zelf genomen.

Ik meen dan ook dat, nu de wetgever enerzijds aan de individuele burger niet de bevoegdheid heeft willen toekennen om zelfstandig een strafvervolging aan te spannen en anderzijds de rechterlijke controle op het sepotbeleid in concrete gevallen aan het hof heeft opgedragen, het hof ook de mogelijkheid moet hebben om de beslissing van de officier van justitie in het individuele geval in haar volle omvang te toetsen. Het hof behoort, indien het daartoe termen aanwezig acht, die beslissing te nemen die naar zijn oordeel aanvankelijk door de officier van justitie genomen had moeten worden. Om die volle beleidstoetsing tot uitdrukking te brengen is in artikel 12k (thans 12i Sv - HR) weloverwogen voor de formulering gekozen dat het hof het vervolgingsbevel kan geven wanneer het van oordeel is dat vervolging of verdere vervolging had moeten plaatshebben."

5.6. Aangezien de beslissing tot vervolging "die aanvankelijk door de officier van justitie genomen had moeten worden" uiteraard betrekking zou hebben gehad op bepaalde wettelijke strafbaarstellingen, dient de beoogde "volle beleidstoetsing" door het hof zich ook daartoe uit te strekken.

5.7. Het middel is derhalve gegrond.

6. Slotsom

Uit het hiervoor onder 5 overwogene vloeit voort dat de bestreden beschikking wegens schending van het recht niet in stand kan blijven.

7. Beslissing

De Hoge Raad:

Vernietigt in het belang der wet de bestreden beschikking;

Verstaat dat deze beslissing geen nadeel toebrengt aan de door partijen verkregen rechten.